

INNOVATION YONDASHUV ASOSIDA MAKTAB DIREKTORINING KASBIY KOMPETENSIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH

Axmedova Zuxraxon Zokirjon qizi

Buxoro innovatsiyalar universiteti

Ta'lim muassasalarining boshqaruvi mutaxassisligi

Annotatsiya

Ushbu tezisda umumiy o'rta ta'lim muassasalari direktorlarining kasbiy kompetensiyalarini innovatsion yondashuv asosida takomillashtirish masalalari yoritiladi. Maktab rahbarining zamonaviy boshqaruv ko'nikmalarini rivojlantirish, raqamli transformatsiya sharoitida innovatsion texnologiyalarni qo'llash va ta'lim sifatini oshirishga qaratilgan amaliy mexanizmlar ilmiy va amaliy jihatdan tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: maktab direktori, kasbiy kompetensiya, innovatsion yondashuv, ta'lim sifati, raqamli texnologiyalar.

KIRISH

Bugungi globallashuv davrida ta'lim tizimining barqaror rivojlanishi rahbarlarning kasbiy kompetensiyalariga bevosita bog'liq. Maktab direktori nafaqat ta'lim jarayonini boshqaruvchi shaxs, balki innovatsion o'zgarishlarning tashabbuskori va yetakchisi sifatida ham maydonga chiqishi lozim. Shu bois ta'lim muassasasi rahbarlarining kasbiy kompetensiyalarini zamon talablari asosida rivojlantirish ta'lim sifatini oshirishning muhim omili hisoblanadi.

Michael Fullan o'z tadqiqotlarida ta'lim rahbarlarini "o'zgarish agentlari" sifatida ko'rsatib, ularning boshqaruvdagi qaror qabul qilish salohiyatini ta'limdagi muvaffaqiyatning asosi deb biladi. Andy Hargreaves esa rahbarning kasbiy kompetensiyalari jamoada barqaror rivojlanish, hamkorlik va yangiliklarni joriy etish madaniyatini shakllantirishga xizmat qilishini ta'kidlaydi.

ASOSIY QISM

Maktab direktorlari ta'lim tizimining samaradorligini ta'minlashda markaziy o'rin tutadi. Ularning kasbiy kompetensiyalarini innovatsion yondashuv asosida rivojlantirish bugungi kunda strategik zaruratga aylangan. Chunki ta'lim sohasida raqamli texnologiyalarning keng qo'llanilishi, global integratsiya jarayonlari, xalqaro reyting va baholash tizimlarining joriy etilishi rahbarlardan zamonaviy boshqaruv ko'nikmalarini talab qilmoqda.

Maktab direktori o'z faoliyatida **strategik va boshqaruv kompetensiyalarini** rivojlantirishi zarur. Bu kompetensiya ta'lim muassasasining uzoq muddatli rivojlanish yo'nalishlarini belgilash, mavjud resurslarni oqilona taqsimlash, sifat monitoringini samarali tashkil etish bilan chambarchas bog'liqdir. Strategik fikrlash orqali direktor o'qituvchilar jamoasi faoliyatini yagona maqsad sari yo'naltira oladi. Shuningdek, **innovatsion-pedagogik kompetensiyalar** direktordan ta'lim jarayoniga yangi metod va texnologiyalarni joriy etishni talab qiladi. Masalan, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, STEAM yondashuvi, kompetensiyaga asoslangan o'qitish, kreativlikni rivojlantirishga xizmat qiluvchi metodlar direktor rahbarligida samarali amalga oshirilishi mumkin. Shu jihatdan rahbar nafaqat boshqaruvchi, balki o'qituvchilar uchun metodik yo'l boshchi sifatida ham faoliyat yuritadi.

Zamonaviy davr maktab direktoridan **raqamli kompetensiyalarni** o'zlashtirishni taqozo etmoqda. Elektron kundaliklar, onlayn nazorat tizimlari, erp.maktab.uz kabi milliy platformalar rahbarlik faoliyatida muhim o'rin tutadi. Raqamli texnologiyalar yordamida ta'lim sifati ustidan muntazam monitoring olib borish, ma'lumotlarni tahlil qilish va tezkor qarorlar qabul qilish imkoniyati yaratiladi.

Samarali rahbar bo'lish uchun direktorning **liderlik va kommunikativ kompetensiyalari** rivojlangan bo'lishi lozim. Bu ko'nikmalar o'qituvchilar jamoasida hamjihatlikni shakllantirish, ota-onalar bilan doimiy muloqot olib borish, o'quvchilarni yangilikka ilhomlantirishda asosiy omil hisoblanadi. Liderlik qobiliyatiga ega direktor tashabbuskorlikni qo'llab-quvvatlaydi, jamoada ishonch va mas'uliyat muhitini yaratadi.

Maktab direktorlari uchun **innovatsion menejment va tadqiqot kompetensiyalari** alohida ahamiyatga ega. Bu kompetensiya ilmiy asoslangan qarorlar qabul qilish, xalqaro va milliy tajribalarni o'rganish, ularni mahalliy sharoitga moslashtirish

hamda ta'lim muassasasida yangi loyihalarni amalga oshirishni qamrab oladi. Masalan, jahon tajribasida qo'llanilayotgan baholash tizimlarini moslashtirish, ilg'or boshqaruv modellarini sinovdan o'tkazish rahbar faoliyatini samarali qiladi. Yuqoridagilardan kelib chiqib, maktab direktori faoliyatida innovatsion yondashuvning ustuvorligi aniq ko'rinadi. U nafaqat boshqaruv samaradorligini oshiradi, balki ta'lim muassasasining xalqaro miqyosda raqobatbardosh bo'lishiga ham xizmat qiladi. Shu bois, rahbarlarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish davlat siyosati darajasida qo'llab-quvvatlanishi, doimiy malaka oshirish, raqamli ta'lim muhitida ishlash va yangi pedagogik konsepsiyalarni amaliyotga tatbiq etish bilan uyg'unlashtirilishi lozim.

XULOSA

Innovatsion yondashuv asosida maktab direktorlarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish ta'lim sifatini yangi bosqichga olib chiqadi. Bu jarayon rahbarlardan nafaqat an'anaviy boshqaruv ko'nikmalarini, balki zamonaviy menejment, strategik fikrlash, raqamli texnologiyalar va liderlik qobiliyatlarini uyg'unlashtirishni talab etadi.

Avvalo, direktorning **strategik qaror qabul qilish qobiliyati** ta'lim muassasasining uzoq muddatli rivojlanish konsepsiyasini ishlab chiqish va amalga oshirishda asosiy omil bo'lib xizmat qiladi. Ikkinchidan, **innovatsion-pedagogik yondashuvlarni** qo'llash o'qituvchilar va o'quvchilarning ijodkorlik hamda tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Uchinchidan, **raqamli kompetensiyalarni** rivojlantirish orqali direktor nafaqat boshqaruv samaradorligini oshiradi, balki ta'lim sifatini nazorat qilish va baholashning shaffof tizimini yaratadi. Shuningdek, direktorning **liderlik va kommunikativ kompetensiyalari** jamoada ijobiy muhitni shakllantirish, o'qituvchilarni rag'batlantirish va ota-onalar bilan samarali hamkorlik o'rnatishga xizmat qiladi. Bundan tashqari, **innovatsion menejment va tadqiqot kompetensiyalari** rahbari xalqaro tajribalarni o'rganish va mahalliy sharoitga moslashtirish, ilmiy asoslangan qarorlar qabul qilish imkoniyati bilan ta'minlaydi.

O'zbekiston ta'lim tizimini modernizatsiya qilish yo'lida qabul qilingan davlat dasturlari va Prezident qarorlari ham direktorlarning kasbiy rivojlanishini qo'llab-

International Conference on Scientific Research in Natural and Social Sciences

Hosted online from New York, USA

Website: econfseries.com

2nd November, 2025

quvvatlamoda. Shu sababli, rahbarlarning malaka oshirish kurslari, menejerlik sertifikatlash jarayoni, xorijiy tajribalarni o'rganish va ularni amaliyotga tatbiq etish jarayonini izchil davom ettirish dolzarb hisoblanadi.

Xulosa qilib aytganda, innovatsion yondashuv asosida maktab direktorlarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish:

- ta'lim sifatini oshirish,
- raqobatbardosh kadrlar tayyorlash,
- xalqaro standartlarga mos boshqaruv tizimini shakllantirish,
- ta'lim muassasasini barqaror rivojlantirishga erishishning muhim sharti hisoblanadi.

Shu bois maktab direktorlari zamonaviy bilim va ko'nikmalarni o'zlashtirgan holda, o'zini "innovatsion lider" sifatida namoyon etishi va ta'lim tizimining barqaror taraqqiyotiga xizmat qilishi zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Fullan, M. (2014). The Principal: Three Keys to Maximizing Impact. Jossey-Bass.
2. Hargreaves, A. (2019). Leadership from the Middle: A System Strategy for the 21st Century.
3. Bush, T. (2020). Educational Leadership and Management: Theory, Policy, and Practice. Sage.
4. Earley, P. (2012). Exploring the School Leadership Landscape. Bloomsbury.
5. Fullan, M., & Hargreaves, A. (2016). Bringing the Profession Back In.
6. Pulatova, N.R. (2021). Innovatsion boshqaruv va ta'lim sifatini baholashning zamonaviy yondashuvlari.